

Poder masculí, poder femení

Sortosament, en gairebé totes les coses de la vida el factor humà és decisiu. Als homes els costa acceptar-ho, perquè creuen en el caràcter necessari, és a dir, restrictivament racional, del seu poder i de la seva capacitat de decisió. A les dones no tant, perquè saben que el poder no es posseeix, s'exerceix, i coneixen la complexitat de l'economia del desig. Aquesta exposició parla d'això: de dues maneres distintes de teixir la societat que podríem representar com el poder masculí i el poder femení.

Fatema diu que l'home àrab ha sabut gaudir del poder de les dones, cosa que troba a faltar en l'home occidental, que, si ho jutgem per la manera de representar-les, sempre ha pensat «que les dones només podien ser atractives si eren estúpides». Aquesta exposició és també un manifest contra els estereotips.

«Fantasies de l'harem i noves Xahrazads» no hauria existit sense el factor humà: la trobada fortuïta –totes les trobades ho són– amb Fatema Mernissi a Barcelona, un dia que va visitar el meu despatx i hi va escampar tota la seva aura, la seva força comunicativa de moderna Xahrazad. Després ens vam tornar a trobar al Marroc i em va fer veure –i, segons com, entendre– algunes realitats culturals del passat i alguns moviments cívics actuals que, sense ella, m'haurien passat per alt. Allà, sobre el terreny, vaig comprendre la banalitat dels clixés, per molt que es vesteixin de sofisticació occidental. I vaig verificar el que molts anys abans havia après de Michel Foucault: totes les institucions socials tenen el seu contrapoder i la seva resistència. També a l'harem.

Amb Fatema vam viatjar a Fes, on em va voler mostrar l'harem on havia viscut de petita. Els seus ulls espurnejaven d'il·lusió en atansar-nos al casalot. I la seva frustració va ser evident quan ens van obrir la porta i vam endinsar-nos en un laberint de diminuts apartaments per a emigrants arribats de les muntanyes. L'harem, deia Fatema, era un món i una cultura. I les relacions, molt més complexes que el que les fantasies occidentals deixen entendre.

Aquesta exposició és també la confrontació de dos imaginaris: les invencions de l'orientalisme occidental i les construccions fantàstiques de l'experiència real de l'harem. Dos camins que s'entrecreuen en un moment històric: mentre Kemal Attaturk prohibia l'harem a Turquia, Matisse pintava la seva *Odalisca amb pantalons vermells*. Europa anava a remolc de la realitat.

El poder directe, incapaç de posar-se en qüestió, dels homes i la capacitat de subvertir-lo que Xahrazad representa quan atrapa el Sultà en l'ordit indestruable de *Les mil i una nits*. Aquesta és la idea que recorre una exposició que evoca la memòria històrica, cultural i artística per menar-nos en un món globalitzat i en plena transformació, on les noves Xahrazads tenen un paper decisiu en el despertar de societats civils la veu de les quals amb prou feines es reconeixia.